

Газет 2001-йисан
ноябрдилаы акъатзава

Эренлардин СЕС

РД-дин Докъузпара райондин общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета Докузпаринского района РД.

№18 (947) 29-апрель, арбе, 2020-йис. Газетдин са экз. къимет киоскрай - 13 манат

Гъуьрметлу докъузпаравияр! Квез алукънавай Рамазан варз мубаракрай!

Рамазан варз - ам чи иман мягъкемарунин ва руьгъ миъий хъувунин рекъий ажайиб вахт я. Гъавилий чна Рамазан руьгъламиш хъанвай гъалара, экуь умудар аваз къаршиламишзава. И шафакъатдин ва сувабдин йикъар чна Аллагъдиз хуш крадалди, мягъкем сабурдалди, сада муькуьдаз хатур хайи дуйшуьшар багъишуналди ва маса ерийралди къейдзава.

Ахлакъдин сувари чун Исламдин бинейрив адалатлу хъунив, ислягъвал хъунив, мукъвабуруз вафалу хъунив, регъимлу крар авунив, чарасузбуруз куьмекар гунив агудзава. Зун члалахъ я хьи, и паклу вацран йикъара миллетрин арада рейсадвал, вири динриз гъуьрмет авун, сад муькуьдан гъавурда гъатунин кар, чи районэгълийрин руьгъдин винизвал артух ва мягъкем жеда.

Райондин мусурманри асир-

ралди кардик квай диндин ва медениятдин адетрал амалда, чпин иман дуьз рекъериз желбда.

Къуй и шафакъатлу вацра куь дубаяр Аллагъди къабулрай! Къуй Ада гъар са къвализ къени ва клани крар гъурай! Заз Квехъ, виридахъ

мягъкем сагъламвилер, Куь къвалера къулайвилер хъана кланзава. Куьн вири Аллагъди хуьрай!

Агъмед АГЪМЕДОВ,
"Докъузпара район" МР-дин
Къилин везифаяр тамамарзавайди

Коронавирус чуклун тавунин рекъий мярекат

20-апрелдиз Докъузпара район-дин вахтуналди МР-дин Къилин везифаяр тамамарзавай Агъмед Агъмедован регъбервилик кваз коронавирисдин инфекция чуклун тавунин рекъий кардик квай оперативный штабдин нубатдин

заседание хъана.

Штабдин заседанида Докъузпара райондин прокурор Мисбагъ Назирова, Роспотребнадзордин Управленидин территориальный отделдин руководитель Арсен Касимова ва хуьрерин чкайрин

къилери иштиракна.

Агъмед Агъмедова къейдна, винидихъ твар къунвай уьзуьрдик начагъ хъайи дуйшуьш районда арадал атанвач. Амма ик! ятлани республикадин сергъятра инфекция чуклуни

хатасузвал чехи я. И рекьяй чна райондин агъалийрихъ галаз санитарный серенжемрин квалах мягкемарзава, инсанри чпи-чеб мукъва алакъяйрикай атлана хуьзва, - лагъана ада.

Роспотребнадзордин Управленидин территориерин отделдин руководитель Арсен Касимова коронавирусный инфекция чуклун тавунин рекьяй къабулнавай Пландихъ галаз рейсад яз, райондин вири идараар патал дезинфекция кьиле тухудай такъатар къачун талукъ тирди къалурна. Са куьруь вахтунда обсервациядин центраар медицинадин тадаракралди таъминарунин рекьяй месэляни гьялна кланзавайдакай лагъана.

- Къе республика къуд лагъай пандемиядин месэладай суалдик ква: инфекция акатунин чешне тайнариз жезвач. Гъавилей райондиз 500 киллограм дезинфекция ийидай порошок гъанва. Районда инфракрасный, контактар галачир термометрар,

FFP3 хуьдай классдин медицинадин маскаяр, очкияр къачун кьиле тухузва.

Гражданский оборонадин крарай ва къетги дуьшуьшрай Управленидин руководитель Ренат Агъаметова рикелхкана, COVID-19-дин аксина кьилди гигиена хуьнал къетлен кар ала. Къейднавай уьзуьрдин лишанар малум хъайи

дуьшуьшда элкъвей суткадин вахтунда кардик квай горячий линиядин телефонриз ва я духтурриз квалитиз атун теклифун меслят къалурзава. Эпидемиядин вахтунда пенсионерриз куьмек гуда:

+7 (928)-059-84-90; оперативный штабдин нумра: +7 (989)-874-67-37; волонтеррин Штабдин координатор: +7 (965)-493-53-70.

ТЕБРИКАР

Гъуьрметлу Шагъбала Омарович!

"Докъузпара район" МР-дин коллективди, яратмишунрин интеллигенцияди Куь тIвар къадирлувилелди къазва. Чаз чизва, Куьне саки 40 йисан девирда маналу макъалаяр, шнирар чи районрин ва республикадин газетра чапзава. Куьн кьилдин ширрин ктабрин авторни я. Куьне халкъарин дуствилакай, муьгъуьббатдикай, хайи ватандикай кхьенвай ва кхъизмай чIалари инсанар руьгъламишзава, абур къени ерийралди лишанламишзава. Риклин сидкъидай Куь

уьмуьрдин лишанлу сувар - 60 йисан юбилей мубаракзава. Чаз Квехъ гележегда чандин сагъвал, Яратмишунрин рекъе мадни цийи агалкъунар хъана кланзава...

Агъмед АГЪМЕДОВ, "Докъузпара район" МР-дин Къилин везифаяр вахтуналди тамамарзавайди

Абас АБАСОВ, районди депутатрин Собранидин председатель

Гъуьрметлу Шагъбала Омарович!

Чна, Дагъустандин писателрин Союздин правленидин членри, яратмишунрин интеллигенциядин векилри Квез, лезги шаирдиз 60 йисан юбилей риклин сидкъидай мубаракзава. Куьне, куь яратмишунрин куьмекдалди Дагъустандин халкъар дуствилелди тупламиш хъуниз, са мураддихъ финиз, бубайрин ирс

къадирлувилелди хуьниз эвер гузва. Квехъ гележегдани чандин сагъламвал, яратмишунрин рекъе тамам бегъемвал хъана кланзавай,

М.А. АГЪМЕДОВ, РД-дин Писателрин Союздин правленидин председатель, РД-дин халкъдин шаир

Гъуьрметлу Шагъбала Омарович!

Чна, Сад тир информациядин Центрдин коллективди Куь уьмуьрда лишанлу тир 60 йисан юбилей Квез риклин сидкъидай мубаракзава. Гъакъикъатда, Куь зегъметдин дережа себеб яз, Куь чирвилерин ва меслятчивилин ерияр себеб яз, чна райондин газетдин важиблу квалах кьиле тухузва. Куь меслятар, къалурзавай дуьз рехъ чун патал хийирлуди я. Газетрихъ, гъакъни эфирдихъ галаз алакъя хъайи Куь зегъмет республикадин къулара тамамди ва ашкъилуди хъайиди чна гъиссзава. 60 йисан юбилейдин къаршида чаз лугъуз

кланзавай алхиш ава:

Куь чан мягкем, сагълам хуьрай,
Куь мурадар тамам хуьрай,
Бажарагъдин рекъяйни Квез
Гъар-гъамишпа илгъам хуьрай!

Акиф БАЛАКИШИЕВ, "ЕИЦ"-дин директор
Алибуба ЭМИРСУЛТАНОВ, "Эренлардин сес" газетдин кьилин редактор ва амай коллектив

Ватандин тлал рикле аваз...

(Шаир Шагьбала Шагьбалаеван 60 йисан юбилейдиз талукуь яз)

XX лагъай асирдин 80-йисарин лезги поэзияда шаир Шагьбала Шагьбалаева кьетлен ва лайихлу чка къазва. Шагьбала хайи ватандин тлал-квалдикай хцидаказ, ачухдаказ, вичин кьилдин хатл аваз кхьизвай шаиррин жергедик акатзава. Дагъустандин ктабрин издательствода шаир Шагьбаладин "Карвандин рехъ" тлвар алай сифтегъан шииррин кватлал 1989-йисуз чапдай акъатна. Адан сифте гафуна Дагъустандин халкъдин шаир, республикадин премиядин лауреат Арбен Къардаша кхьизва: "Шагьбаладин шииррин лишанлувал адакай ибарат я хьи, абур регъятдиз, яни вири хъсан шартларалди таъмин тир чими квале

арадал атанвай бур туш, абур уьмуьрин датлана чалпачух гьерекалда авай яцла - чубан яз Мугъандин къишлахра ва я хайи хуьруьн - Каракуьредин яйлахра авайла, ДГУ-дин студент тирла, гурлу общежитида ва я кагуьл лекциядин вахтунда аудиторияда, аскер тирла, ученийрилай гуьгъуьниз, ял адай куьруь легъзейра кхьенвай бур я. Гъавилий я жеди Шагьбаладин шиирра секинсузвили ва къулайсузвили лепе гузвайди?! Гъавилий я жеди адан лирикадин игитди вичик уьмуьрдин даимлу суал эцигзавайди:

**Жегъил члавуз каначтла рикл
Ватандихъ ви къул хъана,
Суал къведа къуьзуь кьилихъ:
"Ви далудал вуч пар ялна, кьул хъана?!"**

Шаир Шагьбаладин сифте шииррин ктаб акъатунихъ галаз сад яз, лезги критикади шаирдин шииррин кватлал рази жедай гьалара аваз къабулна. Сад - муькуьдан гуьгъуьналлаз "Литера-турадин Дагъустан" журналдиз сатирик Жамидинан, алим Х. Эльдарован макъалаяр акъатна. Абурун авторри, къуру тарифар галачиз, ктабдин автордиз шаирвилини агалкъунар мубарак-зава, адан гележегдин агалкъунрихъ умуд кутазва. Инал абур ягъалмишни хъанач. Шаир Шагьбала Шагьбалаев шииррин кьилди са шумуд ктабдин автор я. Ингъе абур: "Зенгер" (1995), "Гъакъикъатдин целхемар" (2004), "Регъимдин цирер" (2005), "Марфадин раб" (2009), "Рустам ва Зугъраб" (2014), урус члалалди "Шииррин цуьл" (2013), "Зи руьгъ, зитан - Ватан" (2020).

Кар гьелелиг акъудиз агакъ тавунвай эсерринни ктабрин къадардал кар алач. Кар алайди ам я хьи, герек арадал атанвай члал виниз тир ери авай, келзавайдан истемишунриз лайихлудаказ жаваб гуз жедай, руьгъдин игътияжар таъминариз алакьдай эсер жен! Ина

къадардилай ери важиблу я. Чавай Шагьбаладин шииратдикай вуч лугъуз жеда? Санлай къачурла, тлебиатдин патай илгъамдикай вижеваз пай ганвай шаирди акъулдин, зигъиндин, зегъметдин, устадвилини куьмекдалди хъсан еридин, ванлу, чеб члалан ва туьклуьр хъунин жигъетдай гуьнгуьна авай, руьгъдин ва гъиссерин истемишун-риз дуьзгуьнвилелди къуллугъ ийиз алакьдай эсерар арадиз акъудзава. Шаирди вичи хъсандиз лагъанва:

**Эця жезва зи пелен дам,
Мефтеледа физ, акъаз пацар.
За агъзур пут хиялдикай
Хкудзава шиирдин цлар.**

Шаир Шагьбала Шагьбалаеван яратмишунрин кьилини ери адакай ибарат я хьи, адаз таб авун, гъакъикъат гуьтлуь авун, тушир къуру тарифар хас туш. Гъакъикъатдал бинеламиш хъуни, дугъривилини лишанри Шагьбаладин яратмишунриз майилвалзавай-бурун жергеяр къалинарзава.

**А. ЭМИРСУЛТАНОВ,
"Эренлардин сес" газетдин кьилини редактор**

Шагьбала ШАГЬБАЛАЕВ

Къизилдин къимет

Сергъят агал хъанва къе зи гуьгъуьлдин,
Шадвал авач, уьмуьр я лап туькьуьлдин.
Сагъламвални, бажарагъни, зи бахтни
Саралухди янва вири къизилдин.
Ни тестикъна ам вине яз еридиз
И рагъ авай ва къуьл авай дуьньяда?
Багъишна ам са иблисди ханумдиз,
Хуш рафтарвал хъунухъ патал арада.
Гила вири галтугнава къизилдихъ,
Суфатдилай чиркин тир зирзибилдин.
Ада руьгъдик кутазва чи азарар,
Багъа тиртла, жедачир ам вич лилдик.
Зун паталди къизилдин тлвар къацланва,
Сарраф я зун члалан, михьи намусдин.
Амай техил зи шиирра за цанва,
Къизилдилай ужуз тушир са клусни.

Гъаятсузвал (беспредел)

Инсан, вун гьикл яратмишна, садра фикир це:
 Са кавча хьиз битмиш хъана, экъечна вун це.
 Пара-тлимил диделухда сирнавна вуна,
 Къатаднач хьи, къулар къунвай а тавда вуна.
 Вун къен галаз и дуьньядиз агана эхир,
 Ратлуникай атлана вун, зурба нехиш тир.
 На гъун патал и дуьньядиз ви нурдин са гел,
 Ваз дидеди некни гана, вахт тийиз энгел.
 Чрана вун атай члавуз хсуси дуьньядиз,
 На хасарат гана жуван эдебдиз, диндиз.
 Гъаятсузвал хиве къуна къилихдин вагъши,
 Гаф крар авуна на Аллагъдиз къарши.
 Асивилйй, аксивилйй ганвач ваз жаза,
 Вуна гунагъ къазанмишна - ахират суза.
 Парклуни хьиз на чемеда ийизва сирнав,
 Буьркью ашер чилинава ви къилин чирав.
 На ийизвай крариз ви гузвач гъич баян,
 Себеб къазва, лагъана: зун тир бегъем пиян...
 Гъар са гъеччи гьерекадиз гузвай ви къимет
 Малаикар къуьнел алаз халкъна ви сифет.
 Гъинихъ физва, на гъи патлахъ ийизва чалух?-
 Дуьнья язва вун паталди океан, бушлук.
 Къачуз тежер гъаят ава - фикир це къетлен,
 Вун халкънава, вун халкънава винел алаз тлем.

Шииратдикай гъезел

За теснифай вири цларар рикляй я,
 Шиирар яз, кхъенач за гъикая...
 Яшайишди тунатлани гъисс дарда,
 За садазни авурди туш шикаят.
 Умудди са фелекдихъди ялна зи,
 За шиирар суфра - чарчел экъяна.
 А берекат сафра тахъун паталди
 Майдандизни акъудна за дигайла.
 Шиирар за битмишарна накъвадив,
 Муьгъуьббатдин къати цаяр атайла.
 Чин тагайла гъавади а вафадин,
 Зи чан - жигер къарих хъана къурайла.
 Гъич са гафни къачунач за вижесуз,
 Абур вири риклин къенйй - яклай я.
 Шагъбаладиз чизва вичин диб-ери,
 Адан ватан лекъ къарагъай чка я.
 Зи цакулни язва адан лувунай,
 Сирнав гегъенш авун патал мукъаят,
 Дикъетлу тир фагъумда зи экв ава,
 За къатлузва гъар инсандин гъисс-ният.
 Кечмиш жеда, дегиш жеда бул затлар,
 Паклудаказ амукъда са шиират.
 Ам эвез я сурадинни аятдин,
 Вич Къуръандин бинедавай имарат.

Пашманвал туш руьгъдиз къурху хаталу,
 Авай члавуз вахъ сабур бес къадарда.
 Ханватла, дуст, имтигъанар патал вун,
 Аллагъди ваз куьмек гуда ви карда.

Гъарда са затл, эркекда женг хкъягда,
 Ам аксина жеда башибузукърин.
 За девитдик цакулдин кiveness экягъна,
 Къурурзава накъвар вири язукрин.

(Рагъметлу Велибег муаллимдин экуь къаматдиз бахшзава. Автор.)

Дуьнья михъиз къунва дугъуз гунагъди,
 Дугъри руьгъер кватл хъийизва Аллагъди
 Абуруз гъич тахъун патал хасарат,
 Чилерикай туькьюр жеда ахпа рат.
 Тахсиркара жазадикай хкатдач,
 Угъри, ява бед турфанрик акагда.
 Нефс къатибур тухарда, чеб гъуьлери,
 Вичел алай чиркер михъда чилери.
 Агал жеда Сад Аллагъдин шафакъат,
 Ван хъижедач адаз суза, тавакью.
 Дуьз рекъайтлуз фенач инсан хийирдихъ,
 Яб акалнач Пайгъамбардихъ, шаирдихъ.
 Жаза гузвач, жаза къевезва, гъакъи хъиз,
 Зазани и кар аквазвач гъич векъи хъиз.
 Вичин лайих, къвадар авур дережа -
 Ава инсан лап чиркин тир мекежа.
 Яшайишдин дибни дувул члурзавай,
 Игъразиди (1) вучда гъеле тлурзава.
 Тарцин дувул жегъеннемда авазва,
 Булутрикни чилин агъу хказва.
 Цаву зегъер гъалч хъийида винел чи,
 Низ чида мад вуч къевезматла къилел чи?!

Къейд: (1) Игъразил - зурба тар я, адан дувулар -
 жегъеннемда, куклушар цава ава, танди муьжьюд дуьнья
 сад-садак куклурзава.

Зи руьгъдин багълара - шииратдин члалара
 Гъар са гаф къетлен я, ава хуш гъалара:
 Къумарни къизилдин клусар я ракъинин,
 Къугъран хуш сирнав я дережа къекъуьнин-
 Кланидан къамат зи багъдавай бегъер я,
 Адан дад ва мешреб лап иер тегъер я.
 Зи члала живедин цверекли рузи я,
 Гарни са муьминди клелзавай Ясин я.
 Тешпигъ за фикирна: са затли тек тахъуй,
 Тек тир гъар затлунихъ, герек я са экв хъуй!
 Гъед, лагъ, гъикл тек жеда нурарин чешме тир?
 Къуьлуьн твар тек женни къил гъизвай сечме тир?
 Писпидиз элкъевезвай цвелин хел иер я,
 Шадвал чи аялриз гун адан бегъер я.
 Къавахди чаз гатуз гузвай пай - серинни
 Чи руьгъдиз, бедендиз тушни къван ширинди?!

Дуьньяда эремек, манасуз затл авач,
 Къадирсуз инсандихъ, чизва, са затл авач.

Муьтлуьгъ туштла...

(Аллагъдиз арза)

Уьлкве ухшар я чи дилиханадиз,
 Руьгъдин азар акатнава виридак.
 Къерик чуьлдиз ахъайнавай дана хъиз,
 Демократи тиветI кьилевай дирида.
 Вагъшивилин са хел я ам кьилихдин,
 Гербинавай кьве кьил галай са лекъ я.
 Мукални клаш гадарнава кьилихъди,
 Зегъмет аклаж хъанва, алвер зирек я.
 Акъул вуч я? Намус вуч я? - Инсанвал
 Амачирла инсан лугъур гъайвандихъ.
 Цацар алаз дигмиш жезва дакланвал,
 Цуькведилай сагълам я чан кьалгъандин.
 Чидач, вучтин кьисмет я им, несиб я? -
 Суал алаз амуькда и замана.
 Чун Аллагъдин Вилик пара аси я,
 Тадач ада чун са жаза тагана.
 Лишанар чаз гузва - вацлар алахъун,
 Залзалаяр, бедбахтивилер тлебии.
 Заз кланзава инсандиз пай багъа хъун
 Инсанвилин, гъа рекъе тур ам, Ребби!
 Ваз вуч я къван сиясарат дегишун,
 Инсаният дуьз чIалал гъун вуч я къван?!
 Ви луклар я пачагъарни, вири - чун,
 Руьгъдин азар сагъар хъия - и тIугъвал.
 Кьилиз акъул хкваш бахтсуз инсандин,
 Риклиз хкваш регъимлу гъисс эдебдин.
 Табий тахъай касдин аку дуванни
 Ва терг ая дувул адан менсебдин.

ЧIалакай гъезел

Чахъ хъайи дегъ, милли къадим кхъинар,
 Я лакъанрал алай удин кхъинар.
 Абур пучна персеринни арабри,
 КIелдай чIавуз гзаф четин кхъинар.
 ИлитIна чал гужуналди регъят тир
 Гъарда са дин, гъарда вичин кхъинар:
 Аджам, латынь, кириллица... - са шумуд,
 Тупларилай фена харчи кхъинар.
 Чахъ лезги чIал амуькна гъа кхъинра,
 Ам квадармир, ая руьгъдиз ширинар.
 Шагъбаладиз чизва, анжах чIалава
 Чи тарихдин къадимлувал - деринар.

Рамазан – сив хуьнин варз

Мусурманриз йисан варцарикай виридалайни багъади пак тир Рамазан варз я. Исламдин вад дестекдикай сад, Рамазан вацра сив хуьн я. Пак тир Къуръанда Аллагъди лугъузва (мана): *«Эй инанмиш хъанвайбур, квел кьведалди авайбуруз хъиз, куь хивени сив хуьн тунва, белки, куьн Аллагъдихъай кичIедайбур хъайитIа»* («аль-Бакъара» сура, 183-аят). Чаз Къуръандин аятдай аквазвайвал, Аллагъди чи хиве ферз яз сив хуьн тунва. Нагагъ Аллагъди хиве тунвай ферзер инкардайбур хъайитIа, ахътинбур диндай акъатунин кьурху ава. Мугъаммад Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуьба хъурай адаз Аллагъдин патай, гъадисда лугъузва: *«Рамазан - им Аллагъди инсанрин хиве тунвай сив хуьнин варз я. Адан гъакъиндай за квез вири тамамвилер агакъарнава. А варз тирвал, сив хвейи гъар вуж хъайитIани, дидеди накъ хайи чагъа аял хъиз гунагърикай михъи хъжеда»*.

Чаз якъин гъадисрай ва Къуръандин аятрай аквазвайвал, Аллагъди чи хиве Рамазандин сагъ са вацра сивер хуьн тунва.

Сив хуьзвай касдиз чарасуз герек тир шартIар:

- Мусурман хъун;
- Яшар тамам хъун;
- Кьил-къилик хъун;
- Чан сагълам хъун.
- Дишегъляяр патал: вацран кьилерикай ва аял хайидалай кьулухъ бедендикай хкатзавай чиркинрикай азад хъун.

Сив хуьнин ферзер:

Ният авун

Ният, рагъ акIайдалай кьулухъ та экв малум жедалди авуртIа жеда. Ам икI ийида: «Ният авуна за, зал ферз тир Рамазан вацран пакад юкъуз сив хуьниз Аллагъ патал». И вахтунда рикIивди ният авун ферз я, а гафар мецел акъудун Сунна.

Сив хуьн чIурзавай крар тун

Сив хвейи вахтунда инсандин бедендин вири текIвенар (япар, нер, сив ва мсб) шей финикай хвена кланда. А вахтунда тIуьникай, хъуникай, пIапIрус чIугуникай ва маса шейэрикай пегъриз хъана кланда. Гъуьл-павилин алакъайра хъун, къасухдай экъуьчун ва эркекда вичин гъайрай тум акъудун, сив хвейи

вахтунда къадагъа я. И кѳвалахар сив ахъай хъувурла, яни рагъ аклайдалай къулукъ та экв жедалди ихтияр ава. Тахъайтѳа, хвенвай сив чѳур жезва. Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, гъадисда лугъузвайвал, Рамазан вацран са юкъуз къасухдай ахъа авур сив, умуърлукъ сивер хвейитѳани эвезиз хъжедач. Гъавилай, чна гъар сада нефсинихъ галаз женг тухвана, Рамазан вацран гъар са йикъаз къимет гун ва адал амал авун герек я.

«Эгер сив хвенвай инсанди хатадай са вуч ятѳани тѳуьртѳа, я туштѳа хъвайитѳа, къуй ада вичин хвенвай сив давамар хъувурай, дугъриданни, ахътин инсандиз Аллагъди тѳуьн ва хъун ганва», - лугъузва Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, гъадисда.

Маса гъадисда лугъузва: *«Куьне йиф кумаз неъ, гъакъикъатда адак берекат ква».* Сив хуъзвай инсанди экуьнахъ фад къарагъна, экуьнин купѳунин азан гуз мукъва фу тѳуьна акъалтѳарун хъсан я. Сив, хишин купѳунин азан гайидалай къулукъ хурмадалди, я туштѳа целди ахъа хъувурай.

Рамазан вацра гъаф Къуръан кѳелна, садакъаяр пайна, хизандихъ галаз хъуьтуьлдаказ рафтарвиле хъана ва багърийрал къил чѳугуна кѳанда.

«Сив хвейидаз нянихъ ни тѳуьн гайитѳа, адаз Аллагъди са кѳусни тѳимил тушиз гъадаз хътин суваб кхъида», - лугъузва Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, гъадисда. Амма им сив хуьмир лагъай чѳал туш. Сив хуьн, им Аллагъди чи хиве тунвай ферз я.

Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, гъадисда лугъузва: *«Рамазан варз алуькьиз мукъва Женнетдин варар ачух жезва ва Жегъеннемдин варар кѳевир жезва. Мусурманриз машат тагудайвал ва абур дуьз рекъелай алат тийидайвал и вахтунда Аллагъ Таалади*

шейтѳанар кутѳунзава». Ихътин къетѳенвилер ганвай Аллагъдиз чна гъамиша шукур гъана кѳанда. Амма гъаф вахтара Рамазан вацра, чеб мусурманар яз, амма сиве пѳапѳрус авай, ички хъванвай, рекъин къерехда акъвазна, семечкияр саралай ийиз, я туштѳа са вуч ятѳани гирнагъиз, хийирсуз ихтилатариз ва диндиз акси маса кѳвалахрал машгъулбур аквада. Ахътинбур диндивай йикъалай-къуз анжах яргъа жезва, эхиратни абурун бахтсузди жеда. Къуй регъимлу Аллагъди гъар садан рикѳ гъакъикъатдихъ ачухрай!

Пайгъамбарди, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, вичин гъадисда лагъана: *«Дугъриданни, сив хуьн – им вун гунагърикайни цѳукай хуъзвай далда я. Гъавилай, сив хуъзвай гъар сад эдебсуз гафар лугъуникай, гунагъар ва ахмакъ амалар авуникай яргъа хъана кѳанда. Эгер къалар акъатна, сив хвенвайдаз экуьгъунариз хлайитѳа, къуй ада лугъурай: «За сив хвенва».*

Гъадисдай аквазвайвал, сив хвенвай инсанди гъарам шейэриз килигна кѳандач, буш ихтилатар, тапарар, фитнесяр, векъивилер адаз хас туш. Эгер са гъихътин ятѳани ксар къадагъа темайрикай рахаз хъайитѳа, гъерекатна абурун арадай экъечѳна кѳанда. Гъилер ва кѳвачер чѳуру крар авуникай хвена кѳанда. Эгер инсанди сив хуьдай вахтунда вичиз амай йикъарилай гъаф каш гун тийиз, экуьнахъ ва няниз алазни-алачиз тѳуьн нез хъайитѳа, адаз сив хуьнай къвезвай суваб тѳимил жезва, ада вичин рикѳиз шейтѳан патал рак ачухзава. Са бязибур фѳадамаз чпин холодильникъкар ва тѳакѳар гъар жуьредин емишривни няметрив аѳѳурда, налуьгуди, абур виридуьньядин кашаз гъазурвал аквазвайбур я. Икѳ, гъелбетда, виже къведач.

Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, маса гъадисда лугъузва: *«Пис амалар ва гафар тан тийизвайдаз, тѳуьн ва хъун туникай (сив*

хуьникай) игътияжвал авач». Чаз малум тирвал, сив хуьнихъ галаз бедендин вири органар гъарам шейэрикай хвена кѳанда. Гъадисда лугъузвайвал, вад шейини сив хуьниз нетижа гузвач: тапарар, гъибет, буьгътен, тапан къин къун, гъашервилелди килигун. Яни, ихътин амалар сеbeb яз сив хуьнин тамам къиметлувал тѳимил жезва.

«Зи умматдиз Рамазан вацра, икъван гагъда хъайи умматриз тагай хътин вад шей гана. Рамазандин сад лагъай йифиз Аллагъди Вичин лугъариз килигзава, Аллагъди килигайди садрани жсазадик жедач. Сив гъай касдин свий къвезвай ни Аллагъ-Тааладин вилик мускусдин атирдилай хъсан я. Гъар са йифиз ва юкъуз малаикри Аллагъдивай, инсанрин гунагърилай гъил къачун тѳалабзава. Аллагъди Вичин лугъар патал Женнетдиз вич гуьрчегара лагъана буйругъна. Рамазандин эхиримжи йиф алуькъайла, виридан гунагърилай Аллагъди гъил къачузва», - лугъузва Пайгъамбардин, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, гъадисда.

Гъадисда лугъузва: *«Эгер Аллагъдин лугъариз Рамазан вацран вири лайихлувилерикай хабар хъанайтѳа, абуроз а варз са йисан къене давам хъана кѳан жедай».* Гъакъикъатда Пайгъамбар, салам ва хийир-дуъа хъурай адаз Аллагъдин патай, гъахълу я.

Пак тир Къуръанда Аллагъди лугъузва (мана): *«Куьн патал сив хуьн виридалайни хъсан амал я»* («аль-Бакъара» сура, 184-аят).

Аллагъди Вичин Кѳабда виридалайни хъсан амал сив хуьн тирди тѳестикъарзава. Гъадисда лугъузвайвал, Адаман хчин хъсан гъар са амал Аллагъди цѳуд сеферда артухарзава, амма сив хуьнай гузвай савкъат анжах Аллагъдиз чизва.

Принят закон об установлении административной ответственности за нарушения правил обращения с отходами производства и потребления

Федеральным законом от 17.06.2019 № 141-ФЗ в Кодекс РФ об административных правонарушениях внесены изменения, направленные на повышение административной ответственности за экологические правонарушения и установление ответственности в сфере обращения с отходами производства и потребления.

Так, введена ответственность за нарушение правил:

- обращения с отходами, в том числе отходами животноводства; веществами, разрушающими озоновый слой; потенциально опасными химическими веществами, в том числе радиоактивными, иными

веществами и микроорганизмами;

- представления отчетности о выполнении нормативов утилизации отходов или декларации о количестве выпущенных товаров;

- контроля за состоянием свалок или применением отходов для рекультивации земель и карьеров;

- уплаты утилизационного сбора в установленные сроки.

Повышена ответственность за нарушение законодательства об экологической экспертизе.

Внесены корреспондирующие изменения в ст. 3.5 Кодекса, позволяющие устанавливать за административные правонарушения в области обращения с отходами производства и

потребления административный штраф в повышенном размере, а также административный штраф, выраженный в величине, кратной сумме сбора по каждой группе товаров, группе упаковки товаров, подлежащего уплате производителями товаров, импортёрами товаров, которые не обеспечивают самостоятельную утилизацию отходов от использования товаров.

Федеральным законом определена подведомственность дел об административных правонарушениях, предусмотренных новыми нормами.

Закон вступил в силу со дня его официального опубликования - 17 июня 2019 года.

Нетрезвые водители, по вине которых погибли люди или наступили тяжкие последствия, понесут более строгую ответственность

Федеральным законом от 17.06.2019 № 146-ФЗ внесены изменения в Уголовный кодекс Российской Федерации, направленные на повышение ответственности за преступления в сфере безопасности движения и эксплуатации транспорта.

Законом уточнены категории преступлений средней тяжести и тяжкие. Так, к преступлениям средней тяжести отнесены неосторожные деяния, за совершение которых максимальное

наказание не превышает 10 лет лишения свободы (ранее - более 3-х лет), тяжкими признаны неосторожные деяния, за совершение которых максимальное наказание не превышает 15 лет лишения свободы.

Так же законом увеличены сроки лишения свободы за нарушение правил дорожного движения или эксплуатации транспортных средств, совершенное в состоянии опьянения (либо сопряженное с оставлением места происшествия), повлекшее по неосторожности тяжкие последствия.

Санкции в виде лишения свободы за указанные деяния составляют: в случае причинения тяжкого вреда здоровью человека - от 3-х до 7 лет, в случае смерти человека - от 5 до 12 лет, в случае

смерти двух и более лиц - от 8 до 15 лет.

Этим же законом повышена ответственность за нарушение правил безопасности движения и эксплуатации железнодорожного, воздушного, морского и внутреннего водного транспорта и метрополитена, если деяние совершено лицом в состоянии опьянения. Причем наказаны могут быть и частные лица, не являющиеся профессиональными пилотами или капитанами, управлявшие легкими (сверхлегкими) воздушными или маломерными водными судами.

Поправки в УК РФ начали действовать с 28 июня 2019 года.

Мисбах НАЗИРОВ, прокурор
Докузпаринского района

Саидали СУЛЕЙМАНОВ

Рушар кланда

Намус - кьирят авай вине,
Твар - ван авай хуьре-квале,
Ватан патал зегьмет рикле
Чугун авай рушар кланда.

Хизандин сир хуьдай эркин,
Кубанвални ериш якьин,
Кьадир чирдахь элкьуьрдай чин
Вафалу тир рушар кланда.

Инсандиз хас алай партал,
Кифер куьрсна тунвай патал,
Хатур - гьуьрмет вири патал,
Кьалурзавай рушар кланда.

Чини клуба алаз гьилел,
Зегьметдин сир аваз рикле,
Россиядин дамах винел
Акьудзавай рушар кланда.

Дуьньяд чиниз дувул гайи,
Чи несилриз акьул гайи,
Адет - тарих вине хьайи
Заз дагьвийрин рушар кланда.

Зи хуьр

Са пад Кабаш, са пад гьенер,
Мукьвал кьунши цавун гьетер,
Кьуд патахьай дагьлар, синер
Килигзавай квал я зи хуьр.

Европада кьакьанда тик,
Даим азад цавун кланик
Базар-дуьзуьд мурклад вилик
Буьлуьл хьанвай цал я зи хуьр.

Гад атайла гуьзелвили,
Кватда кьилел халкьар вири,

Гьар са миллет гьвечи-члехи
Мугьман жедай квал я зи хуьр.

Суван яцар десте-десте,
Къвез экъечдай дагьдин гуьне,
Риклиз хуш я ви гьар сегьне,
Гьакьван дуьзмиш мел я зи хуьр.

Кьуруш дагьлар даим кьакьан,
Йигин вацар кьилеллаз ван,
Авахзавай гуьгуьл клубан
Хизан хуьзвай эл я зи хуьр.

Хьанайтла

Зун бахтатар тир уьмуьр амай кьван
Шаир ваь, закай булах хьанайтла.
Кьетлен кьванерал илигдай за чан,
Жув дагьдин хура яйлах хьанайтла.

Тиртла са ферли квалахдин устлар,
Хкаждай виниз зегьметди зи твар.
Йиф ийидай за югь хьиз бахтатар,
Рагь зи хиялдиз урта хьанайтла.

Заз авачиз туш шиирдин кьадир
Акьулдин емиш, члалан бафта тир.
Хупл хьсан жедай гьулдан яз шиир
Гафар - цай гьидай чакмах хьанайтла.

Чилин-цавун арада

Агь, гьикьван зун галатнавай!
Амма гьинва емишар зи?
Гьил цавукай хкатнава,
Кьвач-чиликай гьамиша зи.

Жагьурна са вацун кьерех,
Рикл лайлайдив ацудайвал,
Кланда буллух хьвана эрекь,
Рекьидалди ксудайвал...

«ГОЛОС ЭРЕНЛАРА»

2001-йисан
ноябрдилай акьатзава

Тениклайди:
Докьузпара райондин
администрация,
Дагьустан Республика

Учредитель:
Администрация Докьузпаринского
района, Республика Дагестан

Кьилин редактор:
А.Э.ЭМИРСУЛТАНОВ

Жавабдар секретарь:
В.С.АГЪАМУРАДОВ

Хусуи корреспондент:
Ш.О.ШАГЪБАЛАЕВ

Корректор:
Ш.О.ШАГЪБАЛАЕВ

Верстка авурди:
КЪ.В.АГЪАМИРЗОЕВ

Газетдин индексар:
Зур йисан кьимет - 278 м.
Йисан кьимет - 556 м.

Чандиз вахкай вахт: 14:00
Чапзавай вахт - 17:00

Тираж 432

Редакциядинни макьалайрин авторрин фикирар сад тахьун мумкин я. Макьалайрин делширин дуьзвилини патахьай жвааб авторри чни гуда. Макьалайриз рецензия гуьвач ва абур элкьвена вахкувач. Мадни, чпин макьалайра дегинвилер тунал, кьилер дегинарунал рази тушир мухбиривай чна абур редакциядиз ракьур тавун тлаглабзава.

Газета зарегистрирована Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Дагестан

Регистрационный номер ПИ №ТУ5 - 00256 от 14 июня 2013 г.

Редакциядин, издательстводин ва типографиядин адрес:

368750, Докьузпара район, Усугьчай хуьр,
тел.+7 (8722) 55-14-61
e-mail:
golos-erenlara@mail.ru
Чи сайт: www.erenlar.ru

